

SCHRIFTELIJKE VRAAG

Indiener: Erik Slotboom - D66

Onderwerp: 'Nationale Omgevingsvisie'

Datum indiening vraag: 21-09-2020

Datum verzending antwoord: 02-10-2020

Formulering:

Door technische problemen heb ik het begin van de raadvergadering van 15 september moeten missen, en kon daarom ook niet namens D66 deelnemen en ons standpunt inbrengen tav de Nationale Omgevingsvisie en de vragen zoals gesteld in het vragenhalfuur door Dhr. Boxem. Daarom via deze weg.

De Nationale Omgevingsvisie doorlezend zie ik een veel gebalanceerder afwegingskader, en een veel genuanceerdere stellingname over windmolens en zonnepanelen dan de vragen van Dhr. Boxem doen suggereren.

Dit blijkt al uit de introductie:

“Om klimaatverandering tegen te gaan wordt energie in de toekomst op meer duurzame manieren geproduceerd. Hierbij moet de kwaliteit van de omgeving niet uit het oog worden verloren. Daarbij hebben zonnepanelen op daken en windmolens op zee de voorkeur. Windmolens op land blijven ook nodig, maar worden bij voorkeur geclusterd, daar waar ze het beste passen in het landschap. Belangrijke voorwaarde hierbij is dat omwonenden betrokken worden bij de besluitvorming en meeprofiteren van de opbrengst.”

Het gaat nadrukkelijk om voorkeuren, landelijke inpasbaarheid en een aantrekkelijke omgevingskwaliteit, waar omwonenden nadrukkelijk betrokken worden bij de besluitvorming. Windmolens op land blijven nodig, maar bij voorkeur geclusterd en passend bij het landschap.

Wij hebben daarom de volgende vragen:

Vraag:

In Berkelland hebben we nog geen enkele ervaring met grote windmolens en grote zonneparken. De Nationale Omgevingsvisie is mede gebaseerd op ervaringen die er landelijk is opgedaan met deze installaties en de procedure trajecten. In plaats van deze Nationale Omgevingsvisie als strijdig te zien met oa. de RES, is D66 van mening dat wij juist deze bron moeten gebruiken als inspiratie en richtinggevend. Deelt U deze mening?

Antwoord:

Wij kunnen ons volledig vinden in de bijdrage van provincies, gemeenten en waterschappen een paar dagen voor het algemeen overleg over de Nationale Omgevingsvisie in de Tweede Kamer op 24 september.”(uit: Binnenlands bestuur 22 september 2020).

KOEPELS: TE ZWAAR STEMPEL RIJK OP UITVOERING NOVI

De Nationale Omgevingsvisie is 'een goede aanzet tot meer samenhangende afwegingen over de fysieke leefomgeving', vinden de koepel. Maar ze maken zich zorgen over de uitvoering ervan.

Dat staat in een bijdrage van provincies, gemeenten en waterschappen een paar dagen voor het Algemeen Overleg over de Nationale Omgevingsvisie in de Tweede Kamer, op 24 september. 'De Uitvoeringsagenda [van de NOVI, red] laat zien hoe het rijk de ambities wil bereiken. Het is vooral een opsomming van instrumenten die het rijk wil inzetten. Het ontbreekt echter aan inhoudelijke samenhang, wat de gezamenlijke uitvoering zal belemmeren.'

Windmolens

Als concreet voorbeeld verwijzen de drie koepels naar recente uitspraken van minister Ollongren van Binnenlandse Zaken over de wenselijkheid van windmolens op zee. 'De verwarring die hierdoor ontstaat hindert het participatieve proces op lokaal niveau. Terwijl gebiedsgericht werken en dus lokaal de juiste afwegingen maken en draagvlak creëren juist in het breed gedragen Klimaatakkoord zijn onderstreept.'

Geen centrale sturing

Regie mag wat betreft de koepels niet worden verward met een centrale sturing vanuit een allesomvattende planologie. Ze willen dat het rijk de koepels beter faciliteert om de lokale opgaven gebiedsgericht aan te pakken, onder meer met nieuwe juridische instrumenten en aanvullende financieringsbronnen. Wel moet het rijk het 'voortouw nemen' bij opgaven waarmee nationale belangen zijn gemoeid, zoals vastgelegd in de NOVI-gebieden.

Meer coördinerend

Tot slot vinden de koepels dat in de NOVI en de Uitvoeringsagenda de gedachte van 'één rijksoverheid onvoldoende concreet' wordt gemaakt. 'BZK zou een meer dan coördinerende rol moeten hebben, meer sturend naar de andere departementen, zodat er ook daadwerkelijk sprake is van één rijksoverheid zodat elk nieuw gewenst beleid integraal en in samenwerking wordt opgesteld en daarna onderdeel wordt van de NOVI.' Nu voelt samenwerking met het rijk volgens de gemeenten, provincies en waterschappen vaak nog als 'schaken op meerdere borden'.

Wij zien de NOVI niet als strijdig met de RES. Op de gemeentelijke website staat daarover bij 'veelgestelde vragen' de volgende tekst.

NOVI, KLIMAATAKKOORD, RES, BEN 2030

Hoe verhouden de NOVI, het klimaatakkoord, de RES en Berkelland Energieneutraal in 2030 zich tot elkaar?

Naar aanleiding van berichten in het NOS journaal van 12 september 2020 is ten onrechte het beeld ontstaan dat de Rijksoverheid een nieuwe koers wil varen en wil gaan ingrijpen in het ruimtelijk energiebeleid. Dit beeld is onjuist.

Relatie NOVI, Klimaatakkoord en RES

De NOVI (Nationale Omgevingsvisie) geeft een doorkijk naar het jaar 2050, het jaar ook waarin de uitstoot van CO2 met 95% procent moet zijn gereduceerd ten opzichte van 1990.

Het Klimaatakkoord - en het daarop gebaseerde Nationaal Programma RES – geeft invulling aan het klimaatbeleid tot 2030, het moment waarop de CO2 uitstoot met 49% gereduceerd moet zijn ten opzichte van 1990. Bestaande afspraken, zoals de 6.000 MW wind op land in 2030, de 35 TeraWattuur aan hernieuwbare elektriciteit op land en 49 TWh hernieuwbare elektriciteit op zee zijn nodig om het 2030-doel te halen en blijven dus onverkort van toepassing.

Voorkeursrichtingen in de NOVI

Met de NOVI geeft het kabinet richting aan de grote opgaven die het aanzien van Nederland de komende dertig jaar ingrijpend zullen veranderen. Denk aan het bouwen van ongeveer 1 miljoen nieuwe woningen, ruimte voor opwekking van duurzame energie, aanpassing aan een veranderend klimaat, ontwikkeling van een circulaire economie en omschakeling naar kringlooplandbouw. Alles met zorg voor een gezonde bodem, schoon water, behoud van biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving.

Vanwege bovenstaande heeft het Rijk in de NOVI een aantal voorkeursrichtingen benoemd, die regio's kunnen helpen om evenwichtige afwegingen te maken.

Eén van die voorkeursrichtingen komt voort uit de zonneladder die in augustus 2019 aan de Tweede Kamer is gestuurd en dient als afwegingskader voor overheden. De zonneladder spreekt een voorkeur uit voor zonnepanelen op gevels en daken van gebouwen.

Een andere voorkeursrichting is dat na 2030 windparken zoveel mogelijk op zee worden gerealiseerd, voor zover dit kan in balans met de ruimte die nodig is voor functies, zoals scheepvaart, visserij, natuur en recreatie.

Deze voorkeursrichtingen zijn geen dictaat, maar een hulpmiddel voor partijen als gemeenten en provincies om te komen tot een evenwichtige afweging.

Ook de Achterhoek en de gemeente Berkelland moet zijn bijdrage leveren aan de doelstelling voor 2030. Daarvoor zijn we bezig met een regionale energiestrategie (RES). Deze moet in juli 2021 klaar zijn.

Dat betekent dat we volop moeten blijven inzetten op de doelstelling energieneutraal in 2030: zoveel mogelijk energie besparen, zoveel mogelijk daken benutten voor zonne-energie én duurzaam energie opwekken met zonneparken en windmolens.

Vraag:

De Nationale Omgevingsvisie stelt als belangrijke voorwaarde dat omwonenden betrokken worden bij de besluitvorming. Om dit moment wordt dit aan de initiatiefnemers overgelaten, varieert de kwaliteit, en zijn veel inwoners het zicht kwijt op de initiatieven. Onze inwoners verwachten een duidelijk regiefunctie van de gemeente. Hoe gaat U deze waarmaken?

Antwoord:

De invulling van de participatie wordt uitgevoerd zoals in het RODE-beleid is afgesproken met de gemeenteraad. De initiatiefnemers kunnen niet hun eigen gang gaan. Ze maken met de gemeente afspraken over het te volgen participatieproces.

In de uitvoering kan de kwaliteit daarvan inderdaad verschillen.

In het kader van de vergunningprocedure toetst de gemeente of de kwaliteit goed genoeg is geweest.

De criteria voor de beoordeling van het gelopen participatieproces zijn:

- Er moeten aantoonbaar inspanningen zijn verricht om betrokkenen/omwonenden te informeren en mee te laten praten over de plannen.*
- Hetzelfde geldt voor het meeprofiteren van omwonenden.*
- Voordat de aanvraag in behandeling wordt genomen, moet de initiatiefnemer verslag uitbrengen over het gelopen participatieproces.*

Vraag:

De Nationale Omgevingsvisie stelt dat landelijke inpasbaarheid en een aantrekkelijke omgevingskwaliteit niet uit het oog verloren mogen worden, en nadrukkelijk meegenomen moeten worden in de besluitvorming. Hoe wordt dit in Berkelland geborgd?

Antwoord:

In het RODE beleidskader en het aanvullend toetsingskader. De vergunningaanvraag wordt hieraan getoetst.

Toelichting:

- 1. Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd.*
- 2. Het antwoord volgt binnen 14 dagen nadat ze zijn ingediend bij de griffie.*